

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Hana Soudková

Název práce: Rasová segregace ve veřejné dopravě ve Spojených státech amerických v letech 1820–1914

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): PhDr. Marek Pečenka

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce se zabývá problematikou rasové segregace ve veřejné dopravě ve Spojených státech amerických v 19. století. Cílem práce je „zanalyzování, jak vypadala segregace v dopravě, jak se měnila a jakým způsobem se proti ní černošské obyvatelstvo bránilo.“ Autorka přichází s hypotézou, že „všeobecně se dá říci, že bílé obyvatelstvo nemělo problém s černošskými pasažéry, pokud byla nadále udržována dominance bílé rasy nad černošskou.“ Tato hypotéza je podle názoru oponenta nesmyslná, a tudíž netestovatelná (co je to „mít problém“ s černošskými pasažéry?). Naštěstí si autorka klade i výzkumné otázky v duchu cíle práce.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce je rozdělena do tří kapitol. V první se autorka zabývá historií rasové segregace v dopravě zhruba od 40. let do 80. let 19. století, kdy jsou po občanské válce na Jihu zaváděny segregáčnické zákony. Tato úvodní kapitola trpí bohužel jistou nestrukturovaností (úvodní podkapitola Rasová otázka v historii Spojených států; podkapitola Segregace v dopravě na Severu před občanskou válkou; v podkapitole Projevy rasové diskriminace v dopravě – není zase např. jasné, zda se týká Severu, Jihu, celých Spojených států a zejména jakého časového období).

Druhá kapitola je věnována případu *Plessy v. Ferguson*, soudnímu sporu z New Orleans (resp. Louisiany), kdy se černošští aktivisté snažili zvrátit segregáčnické zákony v městské dopravě (1892–1896) – a neuspěli, když Nejvyšší soud Spojených států nakonec rozhodl, že segregace není protiústavní. Poslední kapitola je pak věnována pokusům (opět neúspěšným) zvrátit segregaci v dopravě prostřednictvím masových bojkotů (opět New Orleans a počátek 20. století).

Byť je práce věcně správná, z výše naznačené struktury je zřejmé, že je spíše fragmentární – autorka neřeší např. problém segregace v dopravě na Severu, neanalyzuje, které síly ji posazovaly na Jihu (a prosadily) – a proč, pokud se ovšem nespokojíme s obecným „běloši“, „bílá rasa“ a „aby černošské obyvatelstvo bylo vždy v podřadném postavení“. Přitom se občas dostává do argumentační nouze. Na s. 12 např. popisuje rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 1883, které fakticky legalizuje rasovou segregaci, pokud je prováděna soukromými vlastníky a poskytovateli služeb (doprava, hotely atd.). Jako důsledek tohoto rozhodnutí ale nepřichází vlna segregáčnických opatření od provozovatelů dopravy, ale schvalování segregáčnických zákonů jednotlivými jižními státy! Tedy místo segregace „soukromé“, „zdola“ segregace institucionální, „shora“ – tento rozpor není vysvětlen.

Rovněž jen zběžně jsou pojednány ekonomické faktory spojené se segregací (fakticky antidiskriminační ekonomické zájmy provozovatelů veřejné dopravy – segregace pro ně znamenala zvýšené náklady, pokud měla být poskytována služba ve stejné kvalitě oběma odděleným rasám vs. odškodné přiznávané soudy černošům, pokud společnosti stejnou kvalitu neposkytovaly a cestující se soudili).

Jedním z velkých problémů je podle mého názoru teoretická neukotvenost práce – tedy dobový kontext (včetně rasových teorií), cíle segregace jako takové, kdy nelze vše vysvětlit jen frázemi o diskriminaci. I díky tomu je práce spíše popisem než analýzou.

Problémem a částečným vysvětlením výše uvedeného je práce s literaturou. Autorka fakticky pracuje jen s jednou monografií: *Right To Ride: Streetcar Boycotts And African American Citizenship In The Era Of Plessy V. Ferguson* (Kelley Blair M., 2010), která je osou práce, a několika články, resp. kapitolami z knih, zejména pak *Plessy v. Ferguson: The Effects of Lawyering on a Challenge to Jim Crow* (v úvodu jiný název: *Plessy v. Ferguson: Race and Inequality in Jim Crow America*, Hoffer W. J., 2014) a *Separation of Races in Public Conveyances in Race Distinction in American Law* (Stephenson G. T., 1911). Kolem nich je pak „křoví“ dalších titulů. Žádná kritika literatury provedena nebyla.

Podivné je zařazení dvou stejnojmenných prací zmíněného Stephensona – jedna jako článek z roku 1909, druhá jako kapitola ve výše uvedené knize. Sám Stephenson přitom píše, že starší článek je zkrácenou verzí kapitoly z pozdější knihy. Nabízí se otázka, zda autorka měla obě práce v ruce. I z jiných indicií (viz následující bod) soudím, že nikoli a že jen mechanicky opsala odkaz z novější literatury. Zcela bizarní je pak zařazení do bibliografie Ústavy Spojených států v podobě odkazu na osobní stránky jakéhosi ing. Josefa Zbořila! Asi google dodal na prvním místě...

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Jazykový projev je na lehce podprůměrné úrovni – sice jen minimum překlepů a hrubých pravopisných chyb (bohužel i ty se občas najdou – „tyto typy separace ovlivňovali“, s. 4), ale styl je poplatný anglickým předlohám – spousta anglicismů, jmenných vyjádření místo slovesných, vazeb (snad jazykově nejodpudivější je typ „Jim Crow zákony“). Styl je vesměs neutrální, bez expresivního vyjadřování.

Zcela zásadním problémem práce jsou však citace a odkazy na literaturu (poznámky). Ty jsou sice po formální stránce víceméně v pořádku, ale až na výjimky autorka neodkazuje přesně, tedy číslem stránky, kde daný citát, informace, názor převzala. Místo toho odkazuje vždy na celý článek či knihu (formou plného rozsahu: typ Kelley, Blair Murphy, Right To Ride: Streetcar Boycotts And African American Citizenship In The Era Of Plessy V. Ferguson, 1-256). To je ovšem zcela nepřijatelné (případná verifikace je prakticky nemožná). Ale nejen to – v některých případech, kdy odkazuje přesně (tedy s odkazem na jedinou konkrétní stranu), tam odkazovaná informace prostě není! (Např. poznámky 55, 60 atd.). To vzbuzuje pochybnosti o věrohodnosti celé práce.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Celkový dojem z práce je negativní. Nebyla provedena kritika literatury. Deklarovaných cílů se podařilo dosáhnout jen minimálně – nejvíc v rovině obrany černošského obyvatelstva vůči segregaci. Práce je popisná, založená na malém množství zdrojů. Práce s odkazy je zcela nepřijatelná (a už z tohoto důvodu neobhajitelná).

Závěr práce je pouhou anotací jednotlivých kapitol doplněnou o tvrzení (nedoložené ovšem dříve), že hypotéza se dá považovat za pravdivou!

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

—

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Práce nesplňuje kritéria a náležitosti bakalářské práce, a proto ji **nedoporučuji** k obhajobě a navrhuji známku **nevyhověla**.

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Datum: 2. 6. 2016

Podpis: